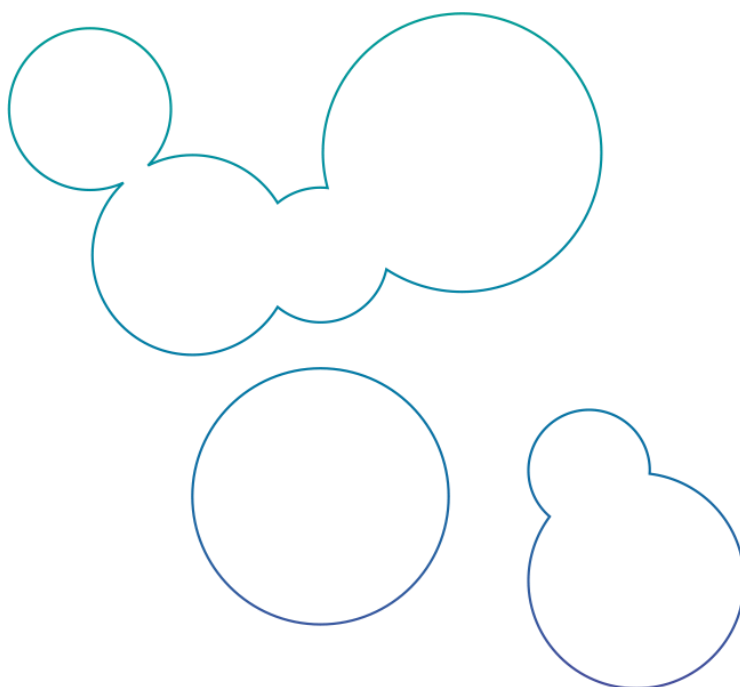

Interventiebeschrijving

School2Care

Colofon

Eigenaar / licentiehouder van de interventie

Naam organisatie: Stichting iHub

E-mail: chris.kuiper@ihub.nu

Telefoon: +31634786319

Website: <https://www.ihub.nl/aanbod/school2care>

Contactpersoon

Naam: Chris Kuiper

E-mail: chris.kuiper@ihub.nu

Telefoon: +31634786319

Referentie in verband met publicatie

Naam auteur interventiebeschrijving: Ruben Turk, Sanne Pronk, Denise Plasmeijer, Hester Paulusma, Dafne Smit, Lisanne Roseboom, Olaf Goorden, Chris Kuiper

Titel interventie: School2Care

Databank(en): databank Effectieve jeugdinterventies

Plaats, kenniscentrum: Rotterdam, iHUB

Datum: december 2024

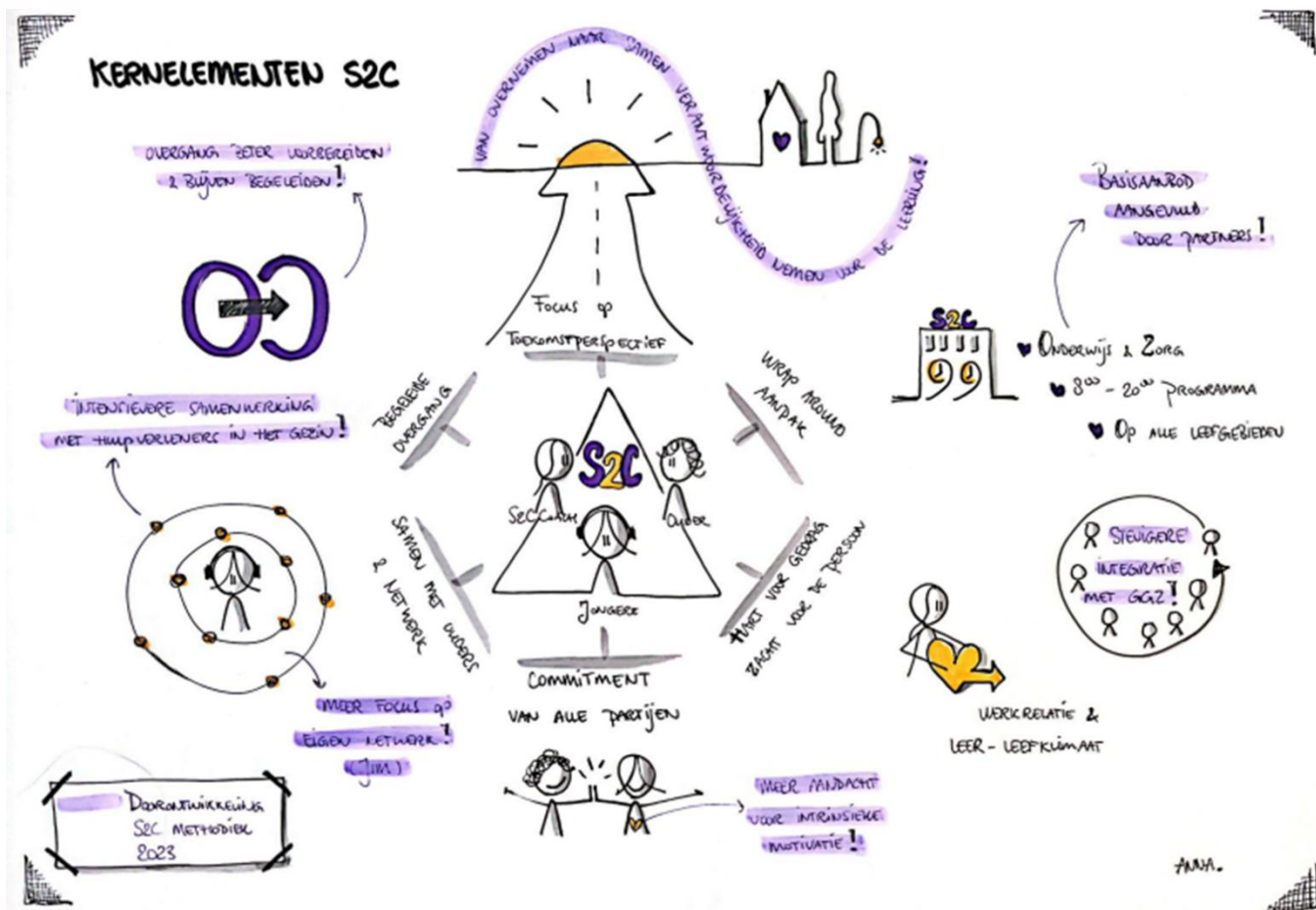
Disclaimer en informatiegebruik

Dit document bevat een beknopte weergave van de beschreven interventie. Bijbehorende materialen ontbreken, denk aan een handboek, werkboek en opleidingsdocumentatie. Deze zijn wel nodig om de interventie uit te kunnen voeren. Het is daarom niet toegestaan om de interventie uit te voeren enkel op basis van dit document.

De informatie in dit document, voor zover die betrekking heeft op de hier beschreven interventie, mag niet worden overgenomen zonder toestemming van de eigenaar van de interventie. Ook mag de informatie niet worden gebruikt voor het maken van een eigen variant van de beschreven interventie.

Wil je de beschreven interventie gaan uitvoeren? Of wil je informatie over deze interventie overnemen? Neem dan contact op met de interventie-eigenaar of contactpersoon. Deze staat genoemd op de webpagina van de interventie in de Databank Effectieve Jeugdinterventies.

Foto van de interventie

✓ Hierbij verklaar ik (interventie eigenaar) dat de foto rechtenvrij is en dat betrokkenen toestemming hebben gegeven. De foto en quote mogen door het kenniscentrum worden gebruikt in openbare uitingen over mijn interventie.

Samenvatting

Doelgroep

Jongeren van 12 t/m 17 jaar, en hun ouder(s)/opvoeders, met dusdanige meervoudige problematiek dat zij de aansluiting met het (voortgezet) onderwijs verliezen en verdere maatschappelijke uitval dreigt. Er is voor deze jongeren en hun omgeving hulpverlening ingezet, maar zonder afdoende resultaat. Zowel het onderwijs als de hulpverlening zijn vastgelopen.

Doel

De jongere participeert op een positieve manier in de maatschappij, te zien aan het volgen van een opleiding, stage of werk en een structurele vrijetijdsbesteding (hobby, sport, verenigingsdeelname).

Aanpak

De aanpak is opgebouwd uit twee fasen; de intensieve fase en de borgingsfase. De eerste zes weken van de intensieve fase zijn tegelijkertijd de instroomfase. De jongere volgt een dagprogramma van 12 uur waarbinnen hij onderwijs volgt en hij en zijn omgeving op alle levensgebieden ondersteuning krijgen. De aanpak is integraal en in nauwe samenwerking met GGZ en jeugdhulpverlening. Wanneer de jongere een positieve vrijetijdsbesteding heeft gevonden wordt zijn dagprogramma ingekort om hem voor te bereiden op de overstap naar zijn uitstroombestemming. Wanneer de jongere uitstroomt naar een opleiding, stage of werk ontvangt hij nog zo'n zes maanden ambulante begeleiding.

Materialen

- Methodiekhandleiding School2Care; werkwijze
- Middelenmap School2Care; bundeling van middelen met beschrijving
- Portfolio School2Care; bundeling van werkbladen
- Voorbeeld van informatie voor cliënten: website met daarop o.a. per schooljaar een schoolgids (per School2Care locatie) (<https://scholen.ihub.nl/over-ons/passend-onderwijs/school2care>)

Onderbouwing

Bij de jongeren van School2Care wordt er multimodaal ingezet op de cumulatie van risicofactoren die de kans op school- en maatschappelijk uitval vergroten. Een brede aanpak gericht op de school, ouder, en jeugdige, werkt effectiever dan interventies die uitsluitend gericht zijn op ouder(s) of jeugdigen (Goei & Kleijnen, 2009). Het intensieve dagprogramma sluit aan bij onderzoek waaruit blijkt dat qua tijd en lengte intensieve trajecten effectiever zijn in het voorkomen van schooluitval dan minder intensieve programma's (Blok, Fekkink, Gebhardt & Leseman, 2005). Cognitief gedragstherapeutische interventies, een positieve werkrelatie en een positief leef- en leerklimaat zijn belangrijke onderdelen van het programma.

Onderzoek

Er zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd, zowel naar de uitvoering als naar de resultaten van School2Care. Van 2016 tot 2023 liep een (kosten)effectiviteitsstudie in het kader van een promotietraject.

- Positieve verandering in gedrag van de jeugdige binnen S2C (Assema, 2012; Van Haarst, 2013)
- Toekomstperspectief van positieve maatschappelijke bijdrage door de jeugdige na S2C (Schaafsma & van Dijk, 2012; Kant, 2016; Veerman, 2016; Pronk et al., 2022a)
- Haalbaarheid van het S2C traject (Bekken et al., 2015; Pronk et al., 2020b)
- S2C als effectief alternatief voor plaatsing in de gesloten jeugdzorg (Pronk et al., 2022b; Pronk et al., 2022c)

Inhoud

Samenvatting	4
1. Beschrijving interventie	6
1.1 Doelgroep	6
1.2 Doel	7
1.3 Aanpak	8
2. Uitvoering	12
3. Onderbouwing	15
4. Onderzoek	19
5. Praktijkvoorbeeld	23
6. Aangehaalde literatuur	25

1. Beschrijving interventie

1.1 Doelgroep

Uiteindelijke doelgroep

School2Care is een voorziening voor jongeren van 12 tot en met 17 jaar met dusdanige meervoudige problematiek dat zij de aansluiting met het onderwijs verliezen en voor wie verdere maatschappelijke uitval dreigt. Er is sprake van meervoudige gedragsproblematiek en een impasse in de reguliere zorg en het onderwijs. Er spelen tevens problemen in de thuissituatie en omgeving. In alle gevallen biedt schoolwisseling geen soelaas. School2Care biedt deze jongeren een alternatief waarbij ze thuis kunnen blijven wonen en op alle leefgebieden intensief worden ondersteund, in plaats van dat zij in een residentiële of justitiële voorziening geplaatst worden.

Intermediaire doelgroep

School2Care richt zich ook op de ouder(s)/opvoeders van deze jongeren, teneinde hun kinderen beter te ondersteunen. Een deel van de meervoudige problematiek behoort tot de gezinsproblematiek. Het gaat vrijwel altijd om ouder(s) met een gebrek aan opvoedvaardigheden (onduidelijke grenzen, inconsequent in reacties, onvoldoende toezicht), overbelasting door persoonlijke problemen (psychische of psychiatrisch problematiek) en problemen in de omstandigheden van het gezin (gebrek aan sociaal netwerk, weinig stimulerende leefomgeving met vaak werkloosheid en financiële of huisvestingsproblemen).

Selectie van doelgroepen

Een jongere wordt door een school, gezinsvoogd, leerplichtambtenaar of jeugdreclasseerder bij het Samenwerkingsverband VO in de betreffende gemeente aangemeld. Hieraan voorafgaand zijn aantoonbaar de volgende stappen gezet: reguliere leerlingenzorg en specialistische jeugdhulp is ingezet, maar met onvoldoende resultaat, de jongere is besproken in het zorgoverleg van de school, met de jongere en de ouder(s) is een gesprek gevoerd over de reden en het doel van de aanmelding. De aanmelder levert informatie over gedrag, verzuim, niveau, leerprestaties, ontwikkelingsperspectief en ondernomen stappen aan.

Hoofdindicaties (altijd aanwezig)

- Dreigende school verwijdering / jongere heeft geen school.
- Impasse in onderwijs en hulpverleningscircuit.
- Overbelasting van ouder(s) met opvoedproblemen ter gevolg.
- Gebrek aan positieve vrijetijd besteding.

Aanvullende indicaties (optionele indicaties)

- Ernstig spijbelen (minstens twee meldingen van ongeoorloofd verzuim bij DUO).
- Overbelasting ouder(s) door persoonlijke problematiek (psychisch/psychiatrisch).
- Problematiek in gezinsomstandigheden (gebrek aan sociaal netwerk en weinig stimulerende leefomgeving).
- Jongere veroorzaakt overlast of is zeer kwetsbaar en er is sprake van beginnende criminaliteit, bendegeweld, of slachtofferschap van misbruik.
- Sprake internaliserende / externaliserende problematiek waardoor reguliere schoolgang onmogelijk is.

Contra-indicaties

- De veiligheid van een leerling of de veiligheid op school kan niet worden gewaarborgd (ernstig gewelddadig gedrag, suïcidale pogingen, volledig gebrek aan commitment aan het programma door jongere en/of diens omgeving).
- De jongere wordt belemmerd in optimale deelname aan het programma (ernstige psychiatrische problematiek en/of verslaving, of te beperkt leervermogen).
- Structurele schoolgang wordt belemmerd door het ontbreken van een vaste woon- en verblijfplaats.

Betrokkenheid doelgroep

De interventie is ontwikkeld in een intensieve samenwerking tussen Altra, Spirit, Esprit Scholen en het Samenwerkingsverband Amsterdam. De doelgroep is in eerste instantie niet betrokken geweest bij de opzet van het

programma. In de projectperiode is de doelgroep wel betrokken geweest bij de doorontwikkeling door middel van diverse procesevaluaties; jaarlijkse rapportage aan DMO, rapportages aan het Samenwerkingsverband, herhaalde procesevaluaties door DSP-groep, etc. Hiervoor is input van jongeren, ouder(s), medewerkers van School2Care, en alle betrokken partners gebruikt. Een voorbeeld is dat School2Care zich veel meer is gaan richten op het creëren van kansen en uitstroommogelijkheden door middel van intensieve samenwerking met zowel scholen als leerwerktrajecten, stages, en werkgevers, om jongeren te motiveren en te voorkomen dat School2Care een eindstation wordt voor jongeren. De doorontwikkeling van de School2Care methodiek is mede tot stand gekomen met dank aan een ontwikkelgroep van leerlingen, ouders en medewerkers die de vier landelijke School2Care locaties vertegenwoordigen.

1.2 Doel

Hoofddoel

De jongere participeert op een positieve manier in de maatschappij, te zien aan het volgen van een opleiding, stage of werk en een structurele vrijetijdsbesteding (hobby, sport, verenigingsdeelname).

School2Care is pas geslaagd als dit hoofddoel is bereikt. Dit wordt vastgesteld in de periodieke evaluaties met jongere en ouder(s), ook nadat de jongere is uitgestroomd, en verwerkt in het onderwijs perspectief plan (OPP). Om dit hoofddoel te behalen wordt er met jongere en ouder(s) aan diverse subdoelen gewerkt.

Subdoelen

1. Subdoelen gericht op de jongere:
 - a. De (gedrags)vaardigheden en zelfsturing van de jongere zijn toegenomen (geen subschalen SDQ in grens- of klinische gebied).
 - b. De positieve bindingen met leeftijdgenoten zijn versterkt en bindingen met een antisociale peergroup zijn verbroken.
 - c. De jongere is gemotiveerd om naar school te gaan en heeft toekomstperspectief.
 - d. De jongere volgt zijn opleiding en/of stage zonder noemenswaardig verzuim (minstens 2 meldingen DUO).
 - e. De (onderwijs)ondersteuningsbehoefte van de jongere is duidelijk voor alle betrokkenen.
 - f. De jongere heeft structurele vrijetijdsbesteding, ten behoeven van sociale ontwikkeling en opvang
 - g. De jongere kan in het dagelijks functioneren omgaan met eventuele psychosociale problemen, bewaakt door periodieke evaluatie / a.d.h.v het OPP.
 - h. Toegenomen vertrouwen in zichzelf, het onderwijs, en de zorg van jongere en ouder(s).
2. Subdoelen gericht op ouder(s):
 - a. Ouder(s) zijn betrokken bij de schoolgang van hun kind (tonen belangstelling, ondersteunen schoolgang, moedigen ontwikkeling aan, etc.).
 - b. Ouder(s) zijn betrokken bij de buitenschoolse activiteiten van hun kind (bewust van de sociale connecties van hun kind, afspraken over tijden van thuiskomst, etc.).
 - c. Er is hulp bij problemen in de gezinssituatie (bv. met betrekking tot de opvoeding, werkloosheid, financiën, etc.).
3. Subdoelen gericht op interactie tussen leerling en ouder(s):
 - a. Jongere en ouder(s) zijn gemotiveerd voor een eventueel vervolgtraject en weten bij dreigende nieuwe overbelasting waar ondersteuning te vragen, bewaakt door periodieke evaluatie / a.d.h.v het OPP, begeleid door de primaire coach van de jongere.
 - b. De steunfiguren van de jongere en ouder(s) zijn geactiveerd om de doelen van de jongere te helpen behalen.
 - c. Ouder(s) zijn in staat veiligheid te waarborgen en acute stress te hanteren.
 - d. De relaties binnen het gezin zijn hersteld en/of versterkt.
 - e. Ouders zijn in staat de opvoeding zo vorm te geven dat zij: consistent gebruik maken van een adequate opvoedstijl, regie ervaren over het gedrag van hun kind, responsief omgaan met het kind, een duidelijke en regelmatige structuur hanteren in het dagelijks leven en huishouden, regie ervaren in het organiseren van het gezinsleven, en emotioneel beschikbaar zijn voor hun kind.
4. Langetermijndoelen (maatwerk ondersteuning op zorg en/of onderwijs kan worden geboden in geval van terugval na uitstroom):
 - a. Het behalen van een startkwalificatie, volgen van een vervolgopleiding, of aan het werk zijn.

- b. Doorlopende deelname aan een positieve vorm van vrijetijdsbesteding.
- c. Veroorzaakte maatschappelijke overlast is beperkt tot een minimum.
- d. De jongere blijft wonen binnen zijn eigen omgeving.

1.3 Aanpak

Opzet van de interventie

School2Care is een geïntegreerd aanbod van onderwijs, (jeugd)zorg en begeleide vrije tijdsbesteding. De aanpak bestaat uit twee fasen:

1. Binnen School2Care: de intensieve fase (gemiddeld 6 - 9 maanden).
 - a. Deze fase wordt in de eerste zes weken (fase 1A) gecombineerd met de instroomfase. De jongere volgt een programma van twaalf uur (van 8.00 tot 20.00 uur) bij School2Care (speciaal onderwijs), waarbinnen hij onderwijs volgt en hij en zijn omgeving op alle andere levensgebieden ondersteuning krijgen. Wanneer de jongere een positieve vrije tijdsbesteding heeft gevonden wordt zijn dagprogramma ingekort om hem voor te bereiden op de overstap naar zijn uitstroombestemming.
2. Buiten School2Care: de borgingsfase (gemiddeld 6 maanden).
 - a. Wanneer de jongere uitstroomt naar een opleiding, stage of werk ontvangt hij nog zo'n zes maanden ambulante begeleiding. Na afsluiting van de ambulante fase volgt een tweejarige follow-up periode.

Voor alle fasen geldt zo kort als kan, zo lang als moet. Iedere coach begeleidt drie á vier jongeren binnen School2Care (intensieve fase) en twee á drie jongeren buiten School2Care (ambulante fase). De medewerkers van School2Care worden coaches genoemd. Zij werken als docent én hulpverlener en verzorgen dus zowel de lessen als de hulpverleningsinterventies. Coaches draaien in diensten (8.00-16.30 / 8.30-17.00 / 11.30-20.00) en hebben tijdens deze diensten zowel 'algemene' taken voor alle jongeren (lesgeven, activiteiten tijdens pauzes, geven van workshops, geven van trainingen, surveilleren, avondprogramma vormgeven) als contacten met hun eigen coachleerlingen, diens ouder(s) en omgeving.

Inhoud van de interventie

Methodiekhandleiding

Het onderstaande geeft een beknopt overzicht van de inhoud van de interventie. Een uitgebreide uiteenzetting van de doelen, activiteiten, en nuances waar binnen S2C mee wordt gewerkt is te vinden in de methodiekhandleiding van het programma (Pronk & Roosenboom, 2023).

Aanmelding

Bij aanmelding wordt vastgesteld dat School2Care een passend aanbod biedt voor de jongere. De coach organiseert een intakegesprek met de jongere, ouder(s) en andere betrokkenen, waaronder betekenisvolle personen uit het netwerk. Tijdens dit gesprek worden de redenen voor aanmelding, verwachtingen, rollen en het uitstroomperspectief besproken. Dit uitstroomperspectief omvat vaak een opleidingsniveau, zoals VMBO of MBO, en wordt vastgesteld in het startplan. Daarnaast worden het leerjaar en ondersteuningsbehoeften van de jongere en hun omgeving bepaald. Vanaf de eerste dag worden voorlopige doelen gesteld om structuur en motivatie op te bouwen.

Centrale elementen

De aanpak van School2Care is gebaseerd op een breed en maatgericht systeem waarin de krachten en ondersteuningsbehoeften van de jongere en het gezin centraal staan. Belangrijke kenmerken zijn:

- Positief pedagogisch klimaat: Door aanwezigheid, beschikbaarheid, vaste afspraken en rituelen ontstaat een veilige en voorspelbare omgeving voor leerlingen.

- Heldere gedragsverwachtingen en consequenties: Leerlingen worden gestimuleerd verantwoordelijkheid te nemen voor hun gedrag.
- Stimuleren van intrinsieke motivatie: Door autonomie, relaties en competenties centraal te stellen, worden leerlingen en hun ouders actief betrokken bij het behalen van doelen.
- Integratie met GGZ: Aandacht voor psychiatrische problematiek maakt deel uit van een integrale aanpak, ondersteund door GGZ-partners.
- Dwang en drang: Indien nodig worden maatregelen zoals dwang en drang in samenwerking met jeugdbeschermers ingezet.

Coaches werken intensief samen met de jongeren, ouders en hun netwerk. Er is veel aandacht voor het perspectief na School2Care om de jongere zo goed mogelijk voor te bereiden op de uiteindelijke uitstroom.

Fase 1A: Instroomfase (eerste zes weken van de intensieve fase)

De instroomfase is een onderdeel van de intensieve fase en start de maandag na de intake. De fase duurt ongeveer zes weken en de leerling draait vanaf het begin mee in het volledige programma. In de instroomfase ligt er een kans om de intrinsieke motivatie (opnieuw) aan te boren, omdat leerlingen ervaren dat ze een nieuwe kans krijgen. De focus ligt daarom op andere doelen, dan in de rest van de intensieve fase. Enkele van de belangrijkste doelen van de instroomfase zijn:

- Dagstructuur opbouwen: Een programma van 8:00 tot 20:00 helpt de jongere en zijn gezin een voorspelbaar en stabiel ritme op te bouwen. Vanaf de eerste dag gelden alle afspraken en regels van School2Care.
- Wennen aan een dagprogramma: In deze fase ligt de focus op aanpassing aan het vaste dagritme en verplichtingen zoals op tijd komen en deelnemen aan lessen.
- Vergroten van intrinsieke motivatie: Leerlingen worden gestimuleerd hun eigen regie te nemen. Dit proces richt zich op autonomie, verbondenheid en competentie. Ouders spelen hierin ook een belangrijke rol. De eigen regie komt terug in o.a.:
 - Dat de leerling invloed heeft in de keuze wie zijn coach wordt.
 - Eigen invloed van de leerling op de ontwikkelperspectieven, doelen, en plannen voor de duur van het traject.
 - Inspraak van de leerling op het te volgen programma en de invulling van workshops en het avondprogramma.
- Werkrelatie opbouwen: Door middel van gesprekken en gezamenlijke activiteiten bouwt de coach vertrouwen op met de jongere. Inspraak in de keuze van de coach versterkt deze relatie.
- Activeren van het netwerk: Het sociaal en professioneel netwerk van de jongere wordt in kaart gebracht. Personen uit het netwerk worden betrokken om ondersteuning te bieden bij het behalen van doelen.
- Ervarend leren: Door fysieke activiteiten en praktijkervaringen worden leerlingen gestimuleerd succes te ervaren en nieuwe vaardigheden te leren.
- Onderzoeken van patronen: Samen met gedragswetenschappers worden de oorzaken van probleemgedrag, onderwijs stagnatie en thuissituaties geanalyseerd. Deze inzichten worden verwerkt in het ontwikkelperspectiefplan (OPP).

De instroomfase wordt afgesloten met een evaluatiegesprek, waarin ervaringen worden gedeeld en doelen worden vastgesteld. Het OPP vormt de basis voor de intensieve fase.

Fase 1: Intensieve fase (gemiddeld zes tot negen maanden)

De leerling start vanaf de eerste dag in de intensieve fase. De leerling volgt direct het dagprogramma, waarbij per leerling goed gekeken wordt wat die leerling nodig heeft. De eerste zes weken is deze fase gecombineerd met de instroomfase. Na de instroomfase zijn het uitstroomperspectief en de ondersteuningsbehoefte vastgesteld. De leerling blijft hetzelfde dagprogramma volgen. Hoewel de activiteiten hetzelfde zijn, is de focus anders. De intensieve fase wordt gebruikt om de gestelde doelen uit het OPP te behalen.

Om deze doelen te bereiken wordt ingezet op de volgende onderwerpen:

- Onderwijs: Leerlingen volgen een op maat gemaakt programma, gericht op hun uitstroom doelen. Dit kan variëren van onderwijs op PRO / vmbo / havo / vwo / mbo1 niveau. De nadruk ligt op het verbeteren van schoolse vaardigheden, planning en zelfstandigheid.
- Gedrag en vaardigheden: Cognitieve interventies helpen leerlingen negatieve gedachten om te zetten in positieve overtuigingen. Sociale vaardigheden, zelfbeheersing en conflictoplossing worden geoefend en geïntegreerd in het

dagelijks leven. Coaches werken volgens het School Wide Positive Behavior Support (SWPBS) model.

- Mentaal welzijn: GGZ-behandelingen verminderen stress en bevorderen emotionele stabiliteit. Dit ondersteunt de leer- en gedragsontwikkeling van leerlingen.
- Motivatie en perspectief: Leerlingen werken via een portfolio aan identiteitsvorming, toekomstplanning en het ontwikkelen van zelfvertrouwen.
- Vrije tijd en workshops: Creatieve en sportieve activiteiten helpen leerlingen hun talenten te ontdekken en een zinvolle invulling van hun vrije tijd te vinden.
- Sociaal netwerk versterken: Het netwerk van de jongere wordt uitgebreid en geactiveerd om duurzame ondersteuning te bieden, o.a. door het inzetten van een JIM. Belangrijke personen worden gekoppeld aan de doelen van de leerling. Coach, leerling en ouder(s) brengen het sociale netwerk van de leerling in kaart, bespreken wat er ontbreekt en zoeken waar nodig actief naar uitbreiding, bijvoorbeeld door het inzetten van vrijwilligers, clubs of maatjes, die gekoppeld worden aan de doelen van de leerling. De coach werkt hierin als bemiddelaar en schakelt voortdurend met de leerling en het netwerk.

Tijdens deze fase worden de voortgang en behoeften van de leerling regelmatig geëvalueerd. Het OPP wordt indien nodig aangepast.

Fase 2: Borgingsfase (gemiddeld zes maanden)

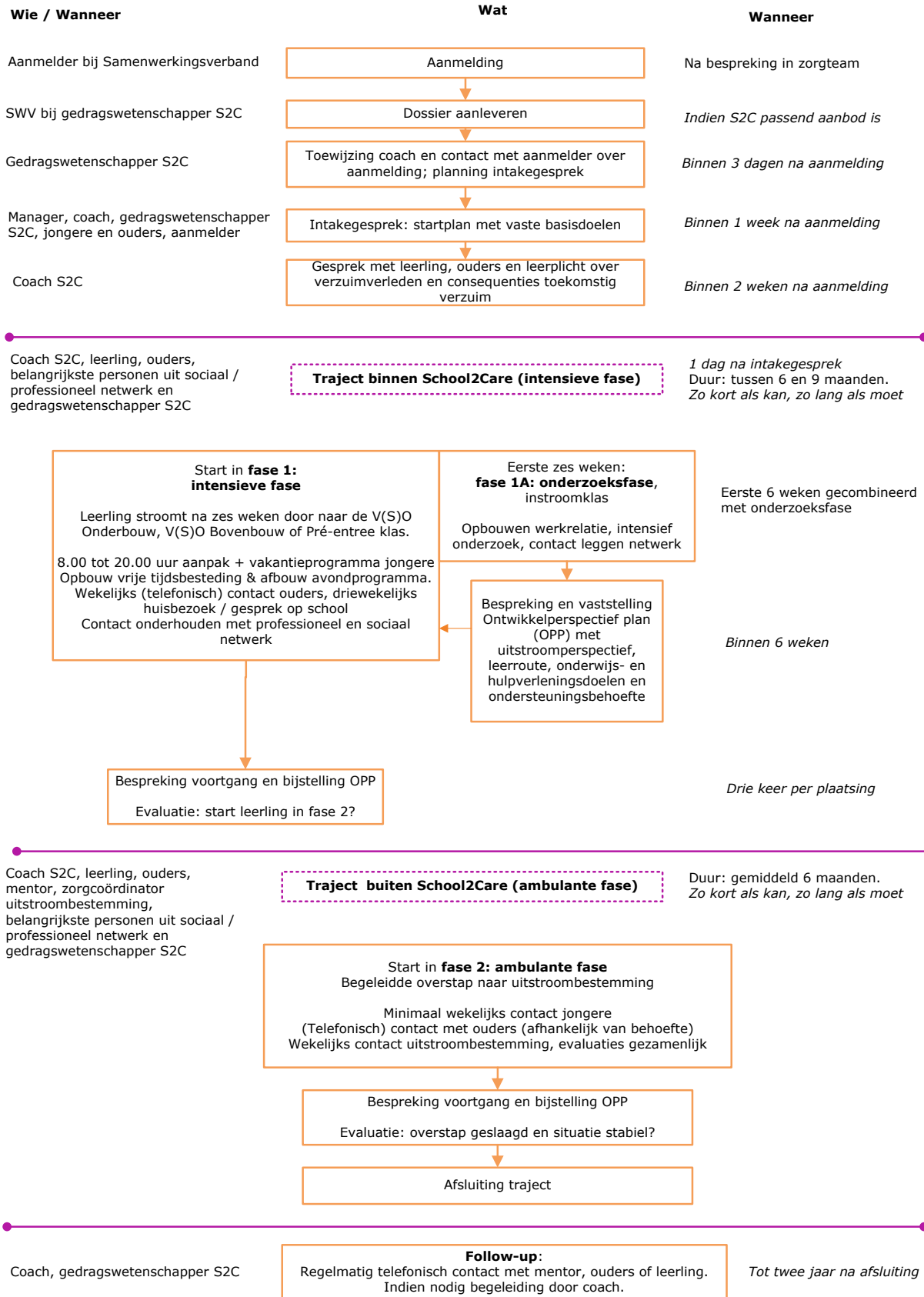
Indien de leerling zijn doelen heeft behaald, maakt hij de overstap naar zijn uitstroombestemming. Deze overgang is een belangrijke stap waar veel aandacht aan besteed wordt; het wordt gevierd. Het is een beloning voor het harde werken. Vanuit School2Care volgt een periode van ambulante begeleiding. Deze fase is belangrijk voor het slagen van de leerling op zijn nieuwe school of werk. De volgende onderwerpen staan centraal:

- Begeleide overstap: Coaches verzorgen warme en koude overdrachten om continuïteit te waarborgen. Informatie over effectieve strategieën wordt gedeeld met de nieuwe mentor of begeleider.
- Contacten onderhouden: De coach blijft intensief contact houden met de jongere en zijn nieuwe mentor, zowel via bezoeken als gesprekken.
- Therapie en ondersteuning: GGZ-behandelingen worden waar nodig voortgezet. Samen met de jongere, ouders en betrokkenen wordt bepaald hoe de ondersteuning wordt vormgegeven.
- Evaluatie en afbouw: De begeleiding wordt geleidelijk afgebouwd. Het tempo van afbouw wordt aangepast aan de zelfredzaamheid van de jongere en hun gezin.
- Activeren van het netwerk: Het netwerk van de jongere wordt betrokken om ondersteuning te blijven bieden na de afsluiting van de begeleiding.

Bij het afsluiten van de borgingsfase wordt een eindgesprek gevoerd waarin afspraken worden gemaakt over de rol van het netwerk en de JIM (Jouw Ingebrachte Mentor). Hierbij wordt ook een borgingsplan opgesteld.

Follow-up (maximaal twee jaar)

Na de borgingsfase biedt School2Care een nazorgperiode van maximaal twee jaar. Gedurende deze periode blijft de coach op de achtergrond beschikbaar. Regelmatige updates van de uitstroombestemming en contactmomenten met de jongere en zijn gezin monitoren de voortgang. Indien nodig kan de begeleiding tijdelijk worden geïntensiveerd. Coaches blijven betrokken bij belangrijke mijlpalen, zoals diploma-uitreikingen, en bieden ondersteuning bij terugval. Deze langdurige betrokkenheid helpt duurzame veranderingen te waarborgen en biedt de jongere en hun gezin blijvende ondersteuning bij hun toekomstplannen.

2. Uitvoering

Materialen

- Methodiekhandleiding School2Care (Pronk & Roseboom, 2023). Een beschrijving van de methodiek voor professionals. Beschikbaar bij School2Care (© 2023 iHUB).
- Middelenmap School2Care. Bundeling van alle middelen met daarin een korte beschrijving van het in te zetten middel, lege formulieren / instrumenten en soms voorbeelden van een ingevuld middel. Beschikbaar bij School2Care (© 2023 iHUB).
- Portfolio School2Care. Bundeling van lege werkbladen voor in het portfolio van de jongere. Beschikbaar bij School2Care (© 2023 iHUB).
- Voorbeeld van informatie voor cliënten: website met daarop o.a. per schooljaar een schoolgids per School2Care locatie (uitgebreide informatie over praktische zaken, het onderwijs, leerlingenzorg, wat leerlingen en ouder(s) mogen verwachten etc.) <https://www.ihub.nl/aanbod/school2care>

Type organisatie en locatie

School2Care moet worden uitgevoerd door een school voor speciaal voortgezet onderwijs met een intensieve geïntegreerde samenwerking met jeugdhulpverlening en in staat zijn om een 12 uren aanpak aan te bieden (bij voorkeur van 8.00 tot 20.00 uur). De medewerkers zijn in staat om te werken met deze complexe doelgroep, een veilig pedagogisch klimaat neer te zetten en binnen hun functie de rol van docent en coach (hulpverlener) te verenigen. De begeleiding vindt plaats in het schoolgebouw, bij het gezin thuis, bij de uitstroombestemming (V(S)O, MBO of werk) en in de omgeving waar de jongere en het gezin zich bevinden. Om de reisafstand voor zowel jongeren als coaches haalbaar te laten zijn moet het schoolgebouw zich binnen een uur van de leefomgeving van de jongere bevinden. School2Care kan in verband met het creëren van een veilige leefomgeving plaats bieden aan maximaal 50 jongeren (afhankelijk van de locatie soms minder) tegelijk. Er is een voldoende overzichtelijk en toegerust schoolgebouw nodig met leslokalen, gymlokaal, crearuimtes, gesprekskamers, kantine, ruimte voor het avondblok en plein.

Kruis hieronder aan tot welke voorziening ze behoren (er zijn meerdere opties mogelijk).

0 Basisvoorziening voor alle kinderen en jongeren

0 Voorziening voor lichte hulp en ondersteuning

x Gespecialiseerde hulp

Opleiding en competenties van de uitvoerders

Alle coaches hebben minimaal:

- Een relevante HBO of WO opleiding (MWD, SPH, Pedagogiek of Pedagogische of Psychologische wetenschappen) en/of is in het bezit van een onderwijsbevoegdheid (PABO-opleiding of een eerste of tweedegraads docentenopleiding)
- Kennis van en ervaring met internaliserende en externaliserende gedragsproblematiek.

Voor coaches met een onderwijsachtergrond is daarnaast expliciete ervaring op het gebied van hulpverlening een vereiste. Voor coaches met een hulpverleningsachtergrond is werkervaring op het gebied van groepswork vereist. Gestreefd wordt naar een divers team wat betreft culturele achtergrond, levenservaring, en sekse, zodat leerlingen zich breed herkennen binnen het team.

Naast coaches zijn er:

- Twee pedagogische medewerkers als managementassistent
- Een conciërge voor taken in de keuken en aanwezigheid tijdens de groepsmomenten

Ook wordt het team ondersteund door:

- Gezinscoaches (voornamelijk ambulant)

- Een gedragswetenschapper (WO orthopedagoog)
- Een intern begeleider (één van de coaches) voor ondersteuning
- Een supervisor die zich richt op veiligheid en het groepsklimaat
- Een schooldirecteur

Als laatste is er een GZ-psycholoog voor acht uur verbonden aan School2Care voor diagnostiek, advies en behandeling. Alle opleidingseisen en competenties staan uitgewerkt in de methodiekhandleiding (Pronk & Roseboom, 2023).

Kwaliteitsbewaking

Deze kwaliteitsactiviteiten zijn essentieel en verplicht om goed onderwijs en een veilig leerklimaat te borgen. Denk aan periodieke intervisie/casuïstiek, datagedreven teamoverleg (incidenten, verzuim, resultaten), lesobservaties, audits en structurele scholing; de bijbehorende structuur en formats reiken wij aan om dit te waarborgen. Om de implementatie en toepassing van de interventie realistisch te houden is het toegestaan om deze kwaliteitsactiviteiten op maat vorm te geven volgens het beleid van de eigen organisatie en op maat in te passen in bijvoorbeeld bestaande administratieve en dossiersystemen.

Diverse bijeenkomsten worden ingezet om de kwaliteit van School2Care te bewaken;

- Op leerling niveau vinden er intervisie en supervisie sessies plaats, worden er ondersteuningsplannen uitgezet in het kader van werkbegeleiding, en zijn er collegiale overleggen voor casuïstiekbesprekingen.
- Op organisatieniveau vindt er datagestuurd teamoverleg plaats m.b.t. incidenten, verzuim, cijfers, etc. Daarnaast is er een afdelings-MT gericht op de onderwijskwaliteit en hulpverleningsinterventies. Ook worden er studiedagen, individuele trainingen, en collegiale coaching georganiseerd. Als laatste vindt er periodiek leerklimaatonderzoek (waar ook de veiligheidsbeleving van de leerlingen wordt gemonitord) en medewerkersbetrokkenheidsonderzoek plaats.
 - Alternatief verblijf van leerlingen op studiedagen vraagt maatwerk.

Algemene zaken waarmee de kwaliteit geborgd wordt:

- Elke twee weken vindt er een intervisie/casuïstiek bijeenkomst plaats.
- Coaches ontvangen individuele supervisie.
- Teamvergaderingen waarin onder andere beleidsafspraken worden vastgelegd.
- Jaarlijkse evaluatie en, indien nodig, herziening van het jaarplan.
- Wettelijk toezicht van de onderwijsinspectie en beoordeling a.d.h.v. een toezichtkader.
- Interne audits:
 - 1) gericht op de implementatie van organisatiebeleid
 - 2) klassenobservaties gericht op de kwaliteit van het onderwijs
- Regelmatige toetsing door de Inspectie van het Onderwijs en aan de Kwaliteitsnorm Speciaal Onderwijs. Jaarlijks vindt er een externe audit plaats, gericht op de kernelementen van School2Care en met een lerend en ontwikkelend karakter.
- Standaard cyclische bijscholing en monitor elementen zoals beschreven in de methodiekhandleiding School2Care

Randvoorwaarden

Er zijn belangrijke voorwaarden om School2Care succesvol uit te voeren. Iedere School2Care is verplicht zich maximaal in te spannen om deze randvoorwaarden te creëren.

- Draagvlak en integrale financiering vanuit zorg en onderwijs. Financiers en stakeholders moeten zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de doelgroep. Vanwege de verscheidenheid aan betrokkenen is een stevige stuurgroep vereist. De implementatie van een nieuwe School2Care vraagt tijd en aandacht, waarvoor ontwikkelbudget moet worden ingeruimd. School2Care vraagt daarbij om een stabiele basis met een integrale bekostiging om een twaalf uren programma te kunnen draaien, ongeacht de leerling bezetting.
- Integraal leiderschap en onderwijs-zorgteam met de juiste mix aan achtergronden en competenties om aan de uiteenlopende onderwijs-zorgvragen van de leerlingen te kunnen voldoen.
- Integrale samenwerking tussen alle betrokken partijen: scholen, stagebedrijven, werkgevers, samenwerkingsverbanden, hulpverleners, jeugdbeschermers, politie, gemeenten, etc. Het doel van School2Care is een positieve uitstroom naar de maatschappij wat vraagt om een intensieve samenwerkingsvorm.
- Integrale focus op het volledige systeem van de leerling. Thuisproblematiek en directe omgevingsfactoren worden in samenwerking met alle betrokkenen aangepakt tijdens de deelname aan School2Care.
- Integraal beleid en ondersteuning om de kwaliteit binnen het diverse werknemersteam te cultiveren, d.m.v.

intervisie en supervisie.

- Facilitaire zaken zijn in orde: accommodaties, ontbijt, lunch, en avondeten, etc.

Implementatie

Het implementatieproces bestaat uit de volgende fasen

1. **Verspreiding.** Professionals maken globaal kennis met de interventie
2. **Adoptie.** Professionals ontwikkelen een positieve attitude tegenover de interventie waardoor zij open staan voor gebruik ervan en beslissen zo te gaan werken
3. **Invoering.** Professionals voeren de interventie daadwerkelijk uit
4. **Borging.** Professionals hebben de interventie geïntegreerd in hun werkwijze en de uitvoering van de interventie wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld

School2Care biedt een integraal programma van onderwijs, jeugdhulp en jeugd GGZ door middel van een 'wrap around' aanpak gericht op meerdere leefgebieden. Omdat in School2Care onderwijs en jeugdhulp geïntegreerd worden aangeboden, is het belangrijk goede afspraken te maken met Samenwerkingsverbanden en Gemeenten over de financiering. De bekostiging van School2Care wordt altijd opgebouwd uit twee financieringsstromen: onderwijs (Ministerie van OC&W en Samenwerkingsverband Passend Onderwijs) en jeugdhulp (Ministerie van VWS en Gemeente/JZ regio's). Afspraken hierover kunnen per regio verschillen.

Om een nieuwe School2Care locatie te openen kunnen de implementatieplannen van iHub gebruikt worden, opgesteld door Sanne Pronk. Het advies is om met School2Care maximaal 50 leerlingen tegelijk een programma te bieden. Het aantal plekken hangt echter af van de specifieke onderwijs-zorgvragen van leerlingen; voor een positief leer- & leefklimaat is het belangrijk dat de groep een evenwichtige mix is van leerlingen met zware en ook wat minder zware problematiek. Dit onder andere om de veiligheid te borgen.

Kosten

Uitgaande van een gemiddelde bezetting van 45 plekken op een School2Care is gemiddeld nodig:

- Aantal FTE in personeel:
 - **Onderwijzend personeel** (coach didactiek) 6,50 FTE
(HBO + onderwijsbevoegdheid)
 - **Jeugdzorg personeel** (coach pedagogiek, HBO) 9,50 FTE
 - **GGZ personeel** 3,00 FTE
(GGZ behandelaar, GGZ therapeut: WO; gezinscoach: HBO)
 - **Zorgcoördinator/gedragswetenschapper** (WO) 1,00 FTE
 - **Intern begeleider** 0,50 FTE
(HBO en aanvullende opleiding op HBO+ niveau)
 - **Management assistent/conciërge/gastvrouw/mediator** (MBO) 2,00 FTE
 - *Optioneel: directeur* 1,00 FTE
(o.a. afhankelijk van organogram en verdere invulling van deze rol in de organisatie)
- Nodig voor huisvesting:
 - Leslokalen
 - Praktijkruimtes
 - Gymlokaal
 - Time out lokaal
 - Gesprekskamers
 - Kantine
 - Professionele keuken
 - Ruimte voor het avondblok / grote huiskamer en plein

Houdt rekening met kosten voor randvoorwaarden en uitvoering waar de methodiek geen keuzes of details op voorschrijft. Denk aan direct leerlingebonden kosten zoals voeding (School2Care voorziet in de mogelijkheid om op school te ontbijten, lunchen en dineren), activiteiten en leermiddelen. Denk daarnaast aan algemene kosten zoals deskundigheidsbevordering, ICT en organisatiekosten

3. Onderbouwing

Vraagstuk of probleem

School2Care richt zich op jongeren die niet of nauwelijks meer naar school gaan. Meervoudige problemen op zowel individueel-, gezins- als omgevingsniveau houden elkaar in stand, versterken de problematiek en hebben geleid tot een impasse in zowel onderwijs als zorg. Wanneer de meervoudige problematiek niet wordt aangepakt kan dit leiden tot een gebrek aan positieve gezinscontacten, een gebrek aan positieve vrijetijdsbesteding en schooluitval (Eimers & Bekhuis, 2006; Herweijer, 2008; Lever, et al., 2004). Dit heeft zowel gevolgen voor de jongere als voor de maatschappij.

Gedragproblematiek bij jongeren heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van leven (verstoorde relaties, verstoord functioneren op school, beperkte opleidingsmogelijkheden, en het bemoeilijkt contacten met adequaat functionerende leeftijdgenoten (de Lange et al., 2014). Ook hebben deze jongeren een verhoogd risico op alcohol en middelenmisbruik, depressie, persoonlijkheidsstoornissen, delinquentie, niet afmaken van een opleiding, werkloosheid, vaak wisselen van baan, afhankelijkheid van sociale voorzieningen en herhaalde echtscheidingen (Maughan & Rutter, 2001).

Schooluitval kan de voorbode zijn van 'uitval' uit de samenleving (werkloosheid, sociale uitsluiting en deelname aan criminele activiteiten). Het betekent een breuk in het meedoen aan de samenleving die niet altijd meer hersteld kan worden en zelfs kan leiden tot marginalisering (Sleeboom, Hermanns, Buysse & Hilhorts, 2009). Dit leidt voor de jongere tot lagere lonen, grotere kans op werkloosheid, een gebrekkig ontwikkelingsperspectief en niet-economische factoren zoals een slechtere gezondheid (onder andere grotere kans op depressie) en een lager gevoel van eigenwaarde (de Lange et al., 2014). Er is sprake van een samenhang tussen schoolverzuim en uitval en criminaliteit. Jongeren die zonder een diploma uit het voortgezet onderwijs vallen, hebben een 2,5 keer grotere kans om betrokken te zijn bij een misdrijf dan jongeren met een diploma (Blom, Oudhof, Bijl, & Bakker, 2005). De causaliteit is niet duidelijk, maar de binding met school en het behalen van een diploma is een beschermende factor voor delinquentie: het betekent status, zelfvertrouwen en toekomstperspectief (WRR, 2009). Het verschil op de arbeidsmarkt tussen jongeren zonder en met startkwalificatie is groot. Naarmate het opleidingsniveau toeneemt, wordt ook de kans op een baan aanmerkelijk groter (WRR, 2009). Landelijke cijfers geven weer dat er over het schooljaar 2021-2022 sprake was van 30.242 voortijdig schoolverlaters, hiervan waren er 25.217 in het mbo (Ministerie van OCW, 2023). School- en maatschappelijke uitval komt tweemaal vaker voor bij gezinnen die woonachtig zijn in grote steden dan daarbuiten, onder andere door het grotere aantal achterstandswijken (SCP, 2001; Bussemaker, 2014).

Factoren van invloed

Jongeren van School2Care vertonen een cumulatie van risicofactoren die de kans op school- en maatschappelijke uitval vergroten. Deze risicofactoren zijn gerelateerd aan de jongere zelf, het gezin en de omgeving, en staan met elkaar in wisselwerking (Eimers & Bekhuis, 2006; Junger-Tas, 2002). Instabiele thuissituaties, gedragsproblemen en een lage motivatie zijn enkele van de belangrijkste factoren die leiden tot delinquentie, schoolverzuim en uitval (Rutter, Tizard, & Whitmore, 1970; Laan & Blom, 2006). De exacte relaties tussen risicofactoren zijn vaak complex en niet altijd duidelijk (Bokdam et al., 2010).

Individuele risicofactoren zijn onder andere gedragsproblemen, zoals externaliserend gedrag, grensoverschrijdend gedrag en een gebrek aan sociale en conflictoplossende vaardigheden (Koops, 2001; Spence, 2003). Deze jongeren vertonen vaak impulsief gedrag, hebben moeite met het accepteren van gezag en hebben een achterstand in gewetensontwikkeling (Nas, Brugman, & Koops, 2006). Cognitieve denkfouten en een laag IQ dragen ook bij aan een vergrote kans op delinquentie. Schoolverzuim wordt vaak veroorzaakt door aandachtsstoornissen, hyperactiviteit en impulsiviteit (Kearney, 2008). Verder kunnen een laag prestatieniveau, een lage motivatie, spijbelgedrag, een laag zelfvertrouwen en middelenmisbruik de kans op uitval vergroten (Lever et al., 2004; Herweijer, 2003). Gedragsproblemen en psychische problemen worden tevens genoemd als de belangrijkste oorzaken van thuiszitten (Ingrado, 2010; de Lange et al., 2014). Internaliserende gedragsproblemen, zoals schoolangst en sociale kwetsbaarheid, leiden eveneens tot schooluitval en sociale uitsluiting (van der Ploeg, 2011). In veel gevallen gaan internaliserende problemen gepaard met externaliserend gedrag en cognitieve ontwikkelingsproblematiek.

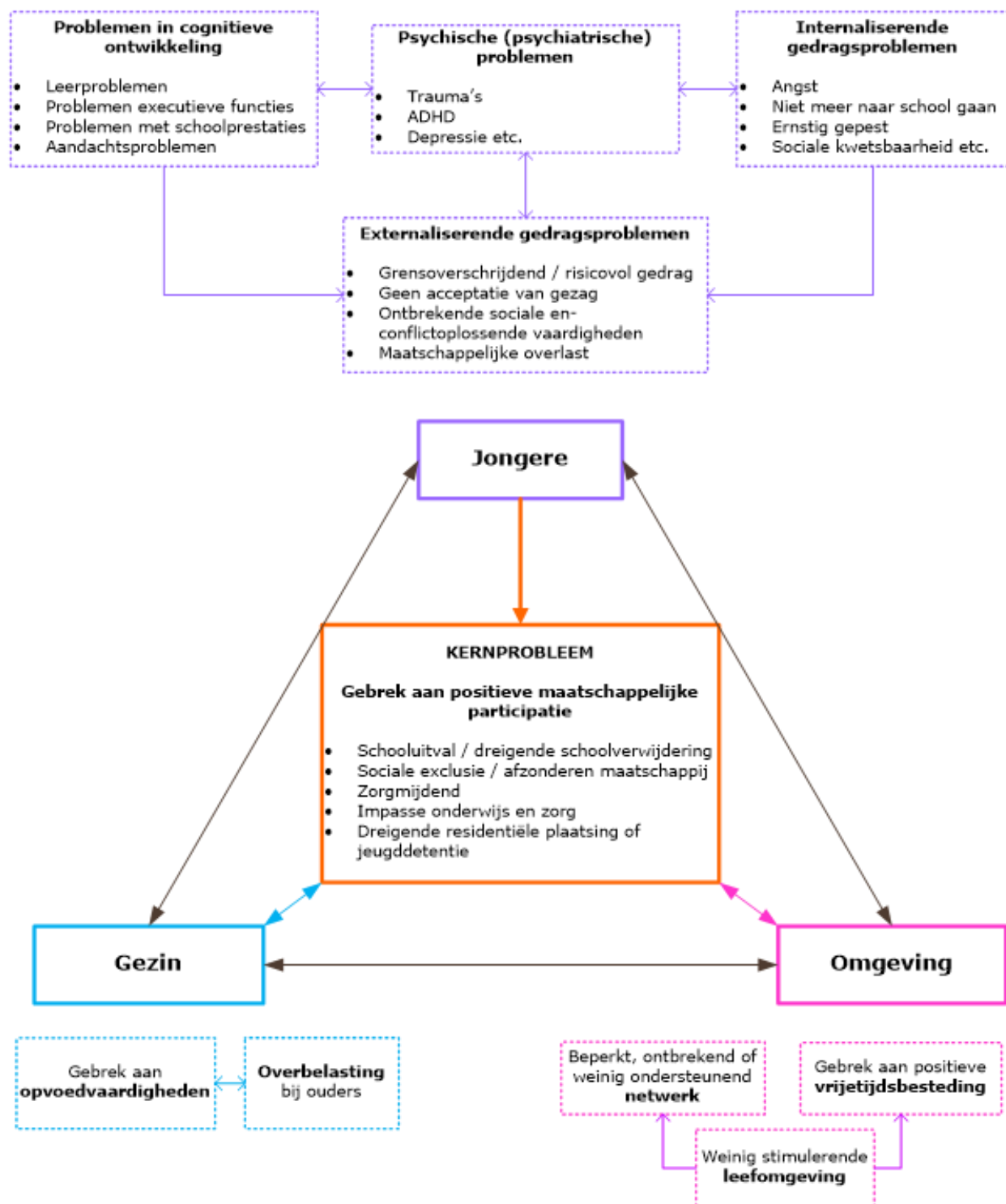
Beschermende factoren die de negatieve effecten van deze risicofactoren kunnen compenseren, zijn onder andere zelfvertrouwen, goede schoolprestaties, een duidelijk toekomstperspectief en het beheersen van sociale vaardigheden (Baat, 2009; Dorwick & Crespo, 2005).

Gezinsfactoren, zoals een gebrek aan opvoedvaardigheden, conflicten binnen het gezin en een lage sociaal-economische status, vergroten de kans op uitval (van Yperen, 2009; Traag & van der Velden, 2007). Positieve gezinskenmerken, zoals een hoge sociaal-economische status en betrokkenheid van ouders, kunnen de prestaties van jongeren verbeteren (Hill & Tyson,

2009).

Omgevingsfactoren, zoals een ongunstige leefomgeving en invloed van negatieve vrienden, dragen bij aan uitval. In stedelijke gebieden zijn de risicofactoren, zoals armoede, etnische minderheden en een-oudergezinnen, prominenter aanwezig (SCP, 2001; Herweijer, 2008). Scholen met veel etnische diversiteit verhogen het risico op voortijdig schoolverlaten, zelfs als het effect per individu gelijk blijft (Holter, 2008).

Schematisch ziet de samenhang tussen de risicofactoren er als volgt uit (kernprobleem centraal met Jongere, omgeving, en gezin als uitwerkingen):

Aan te pakken factoren

Individuele factoren van de jongere

- Verminderen van gedragsproblemen en achterliggende psychische problemen.
- Ontwikkelen van probleemoplossende en pro-sociale vaardigheden.
- Versterken van pro-sociale bindingen met leeftijdsgenoten en maatschappij.
- Ontwikkelen van motivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van school, werk en toekomst.

Dit sluit aan bij alle doelen ten aanzien van de jongere (1.a t/m 1.g) en bij de centrale doelstelling dat een leerling weer onderwijs kan volgen, gemotiveerd is om naar school te gaan, een opleiding volgt of werk heeft.

Gezinsfactoren

- Versterken van de opvoedvaardigheden (subdoel 2.a, 2.b, 3.b t/m 3.f) en
- Verminderen van de overbelasting bij ouder(s) via het organiseren van hulp ten aanzien van verdere gezinsproblematiek zoals schulden, verslaving, huiselijk geweld (subdoel 2.c).

Omgevingsfactoren

- Versterken van het sociale netwerk (subdoelen 1.b, 1.f en 3.c).
- Begeleiden van scholen van herkomst of uitstroombestemmingen bij het omgaan met de jongere zodat ook zij hem kunnen begeleiden richting een succesvolle toekomst (subdoel 1.d, 3.a, 3.b, en 4.a).

Verantwoording

Een recente meta-analyse (Pronk et al., 2020a) toont aan dat niet residentiële onderwijs-zorgvoorzieningen (zoals School2Care) een klein, maar significant, positief effect hebben op het functioneren van adolescenten met complexe problematiek.

Om de bovenstaande factoren aan te pakken en via de subdoelen het hoofddoel te bereiken maakt School2Care gebruik van de volgende elementen. In meerdere sessies met professionals en ondersteuners betrokken bij School2Care is deze set kernelementen tot stand gekomen.

I. Werken op alle leefgebieden tegelijk

De doelgroep van School2Care heeft complexe en meervoudige problemen, waardoor zij het contact met onderwijs en maatschappij verliezen. Een enkelvoudige aanpak is onvoldoende. Daarom wordt een geïntegreerde aanpak geboden waarin onderwijs, zorg en vrijetijdsbesteding samenkomen, de zogenaamde 'wrap-around-aanpak'. Deze aanpak richt zich op alle problemen, gebruikmakend van diverse methoden, wat aansluit bij de risico- en behoeftebeginselen (Bronfenbrenner, 1986). Multidimensionale interventies blijken effectiever te zijn in het verminderen van gedragsproblemen dan interventies gericht op één aspect, zoals alleen de jongere of de ouders (Junger-Tas, 2002; Goei & Kleijnen, 2009).

II. Geïntegreerd verlengd dagprogramma

School2Care biedt een twaalf-uursprogramma, waarbij jongeren 's avonds naar huis terugkeren. Een intensief programma met gevarieerde activiteiten voorkomt schooluitval en verkleint het risico op uithuisplaatsing (Ramey & Ramey, 1998; Leseman et al., 1998; Leseman, 2002). Het doel is jongeren zo snel mogelijk terug te laten keren naar regulier onderwijs, omdat langdurige plaatsing in behandelgroepen gedragsproblemen kan verergeren en leidt tot slechtere onderwijsprestaties (Junger-Tas, 2000; Forsman & Vinnerljung, 2012). Het normaliseren en behoud van toegang tot onderwijs, werk en vrijetijdsbesteding draagt bij aan zelfvertrouwen en een sterker sociaal netwerk (Clough et al., 2006; Martin & Jackson, 2002; Newman, 2002).

III. Positieve werkrelatie

Coaches werken vanuit betrokkenheid en presentie en bouwen aan een positieve werkrelatie met jongeren. Tegelijkertijd zijn ze consequent en confronterend waar nodig. Onderzoek toont aan dat een goede werkrelatie tussen professional en cliënt een belangrijke factor is voor succesvolle hulp (Van Yperen et al., 2010). Eigenschappen zoals respect, betrouwbaarheid en flexibiliteit bevorderen deze relatie en kunnen methodisch worden ontwikkeld.

IV. Kijken 'achter' het gedrag

Jongeren bij School2Care vertonen vaak diepgewortelde negatieve gedragspatronen. Om deze te doorbreken, wordt gewerkt aan het versterken van positieve cognities, vaardigheden en gedrag bij zowel jongeren als hun gezinnen. Dit helpt hen een nieuw handelingsrepertoire te ontwikkelen.

V. Positief leer- en leefklimaat

Een veilig en gestructureerd groepsklimaat is essentieel voor groei en ontwikkeling. Coaches zijn altijd positief aanwezig en fungeren als rolmodellen. Complimenten geven, gezamenlijk activiteiten ondernemen en het hanteren van duidelijke structuren dragen bij aan een voorspelbare omgeving, wat jongeren met gedragsproblemen helpt om rustiger te blijven (de Mey et al., 2005). Een open groepsklimaat verhoogt motivatie en behandelresultaten (Helm et al., 2014). Ongestructureerde activiteiten leiden vaker tot incidenten dan gestructureerde activiteiten (Valenkamp, 2011).

VI. Commitment: verwachtingen en consequenties

Vanaf de intake worden duidelijke afspraken gemaakt over regievoering en consequenties. Commitment van alle betrokkenen, inclusief ouders en externe hulpverleners, is cruciaal. Snel ingrijpen bij schoolverzuim is belangrijk en effectief, evenals het betrekken van ouders en het stellen van duidelijke sancties (Inspectie van het Onderwijs, 2006; Van Burik et al., 2007).

VII. Focus op uitstroomperspectief

Vanaf de start van de interventie ligt de nadruk op het toekomstperspectief van jongeren. Samen met de school van herkomst (of toekomst) wordt planmatig gewerkt aan een gefaseerde terugkeer. Motivatie speelt hierin een sleutelrol, omdat een positief toekomstbeeld jongeren stimuleert om schoolverzuim te voorkomen (Van Yperen et al., 2003; Bartelink, 2011; de Baat et al., 2014).

VIII. Goed onderwijs, passend bij het individu, samen met partners

Door onderwijsachterstanden en een afstand tot het reguliere schoolsysteem, hebben jongeren behoefte aan op maat gemaakte programma's. School2Care biedt een doorlopende leerlijn met intensieve samenwerking tussen partners en kleine klassen. Dit verhoogt de kans op succes en voorkomt maatschappelijke uitval (Junger-Tas, 2002; de Baat et al., 2014).

IX. Stimuleren van intrinsieke motivatie en talentontwikkeling

Jongeren worden gestimuleerd om na te denken over problemen en oplossingen, waarbij coaches ruimte bieden voor oefening en fouten. Het ontdekken en ontwikkelen van talenten helpt jongeren te bepalen wat zij willen en kunnen bereiken. Dit proces draagt bij aan identiteit en zelfvertrouwen (Milligan & Stevens, 2006; Ince et al., 2013).

X. Voorbereiden op de overgang en begeleiding na uitstroom

De overgang naar de beoogde uitstroombestemming wordt zorgvuldig voorbereid, met intensieve overdracht en ambulante begeleiding. Dit voorkomt terugval en zorgt voor een succesvolle transfer naar een nieuwe omgeving (Slot & Spanjaard, 2009; Baenen, 1986; Van Yperen, 2010). Proactieve ambulante begeleiding vermindert de drempel voor gebruik van vervolghulp (de Lange et al., 2015).

XI. Actieve ouderbetrokkenheid en ondersteuning

School2Care betreft ouders vanaf het begin intensief. Individuele interventies, opvoedingsadvies en hulp bij praktische zaken verlichten de stress in gezinnen en versterken de positie van ouders. Samenwerking tussen school, ouders en netwerk verbetert onderwijsresultaten (Pameijer & Van Beukering, 2009; Ince, 2013; Sanders & Sanders, 1998).

XII. Analyse en versterking van het netwerk

Een sterk sociaal netwerk is essentieel voor succes. Coaches helpen jongeren en ouders bij het identificeren en versterken van ondersteunende relaties. Het inzetten van dit netwerk is cruciaal om resultaten te behouden (Bartelink & Verheijden, 2015).

XIII. Samenwerken met een breed spectrum aan professionals

Gezien de complexe problematiek is samenwerking tussen diverse professionals essentieel. Afstemming over rollen, taken en doelen voorkomt miscommunicatie en zorgt voor een effectieve aanpak. Het gezamenlijke doel is dat jongeren een positief toekomstperspectief ontwikkelen.

XIV. Competent team: lerende organisatie

Medewerkers moeten flexibel en deskundig zijn, met ruimte voor reflectie en begeleiding. Intervisie, casuïstiekbesprekingen en deskundigheidsbevordering zijn essentieel om het programma te blijven ontwikkelen en de kwaliteit van de interventie te garanderen (Van Yperen et al., 2010; Goense et al., 2015).

4. Onderzoek

4.1 Onderzoek naar de uitvoering

Onderzoek 1.

Promotieonderzoek: volledig manuscript

- a. Pronk, S., Mulder, E.A., Paulusma H.J., Van den Berg, G., Stams, G.J.J.M., & Kuiper, C. (2022a) The beautiful risk of a school that cares: facilitators and barriers of a school for alternative education. Published manuscript. University of Amsterdam
- b. In deze kwalitatieve studie wordt onderzocht wat volgens jongeren, ouders en medewerkers succesvolle uitkomsten zijn van de niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening School2Care; welke faciliterende en belemmerende factoren voor succes zij ervaren hebben en of hun perspectieven op School2Care verschillen. Wat ervaren de verschillende participanten als een succesvolle uitkomst van hun problemen, en hoe wordt die succesvolle uitkomst bereikt? Door deze vraag te onderzoeken kan bepaald worden of de doelen en methoden die jongeren, ouders en medewerkers verkiezen overeenkomen met de huidige doelen en methoden van de interventie. Het is hierbij belangrijk eventuele verschillen tussen jongeren, ouders en professionals te onderzoeken, omdat je bij de doorontwikkeling van de interventie aan wilt sluiten bij de verschillende waarden en behoeften van verschillende betrokkenen. De interviews vonden plaats bij jongeren die tenminste zes maanden op School2Care geplaatst waren geweest, de ouder(s) en betrokken professionals van deze jongeren. In totaal werden er 21 interviews afgenomen (zes jongeren, zeven ouders en acht medewerkers). De jongeren waren in schooljaar 2016-2017 geplaatst bij School2Care, de interviews met jongeren en ouders vonden drie tot zes maanden na uitstroom bij School2Care plaats. Er was sprake van semi-gestructureerde diepte-interviews, waarbij een set van vragen gebruikt werd als basis voor het interview. Een tijdlijn werd gebruikt om het interview te structureren, waarop de tijd van vlak voor de plaatsing op School2Care tot het heden in beeld werd gebracht. Elk interview startte met de vraag: 'kan je me iets vertellen over jouw tijd/ de tijd van jouw kind bij School2Care?' Voor het coderen van de transcripten van de interviews werd gebruik gemaakt van een gecombineerde benadering van deductieve en inductieve analyse.
- c. Er zijn vier thema's die beschrijven wat de respondenten beschouwen als succesvolle uitkomsten van School2Care: positieve gedragsveranderingen; minder schoolverzuim, meer motivatie of school leuk vinden; een diploma behalen en tenslotte een nieuwe school of werkplek vinden die matcht met de behoeften van de jongeren. Niet-succesvolle uitkomsten werden beschreven als: het ontbreken van positieve gedragsveranderingen; voortdurend of toegenomen spijbelen of het ontbreken van verbeteringen in de motivatie voor school en tenslotte een plaatsing in de gesloten jeugdzorg of een justitiële jeugdinrichting. Verschillende faciliterende en belemmerende factoren voor een succesvolle uitkomst werden genoemd, ze kunnen opgedeeld worden in vijf thema's: behoefte aan autonomie; behoefte aan verbondenheid; behoefte aan competentie; systeemgerichte ondersteuning en multidisciplinaire ondersteuning. De respondenten stemden overeen in het labelen van een traject als (niet-)succesvol. Respondenten stemden vaak overeen als het gaat om het benoemen van factoren van een succesvol programma. Er werden ook verschillen gevonden. Zo worden sommige faciliterende factoren alleen door enkele informanttypen genoemd. Sommige factoren werden zowel als faciliterende als belemmerende factor genoemd. Een voorbeeld is het noemen van de verlengde schooldag. Jongeren ervaren dit soms als een belemmering van hun autonomie, terwijl het ouders geruststelt dat de jongere een positieve vrijetijdsbesteding heeft.
- d. De resultaten uit de studie verrijken eerdere onderzoeksresultaten uit kwantitatief onderzoek en helpen de behoeften van jongeren en hun ouder(s) te identificeren, waardoor onderzoeksresultaten gebruikt kunnen worden om de interventie verder te ontwikkelen. De onderzoeksresultaten zijn belangrijk, omdat de faciliterende factoren een voorwaarde kunnen zijn om positieve verandering te bereiken voor jongeren, en deze zouden de belemmerende factoren moeten overstemmen.

Note: Binnen iHub wordt momenteel gewerkt aan een vernieuwde methodiekhandleiding 4.0 en verschillende variaties op de standaard School2Care methodiek, zoals School2Care ambulant en School2Care met bed. Deze fundamentele onderzoeksresultaten vormen de basis van de (geplande en lopende) doorontwikkeling.

4.2 Onderzoek naar de effectiviteit

Onderzoek 1.

- a. Lubbe, M. & Larsen, V. (2014). MKBA Onderwijs en jeugdwerkloosheid. Wat levert investeren op, terugkijkend (2008-2012) en vooruit (2014)? Amsterdam: LPBL
- b. Ter onderbouwing van de investeringen die Amsterdam heeft gedaan om voortijdig schoolverlaten te bestrijden heeft LPBL een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) Onderwijs en Jeugdwerkloosheid opgesteld. Hierin

wordt teruggekeken (ex-post analyse) om de kosten en baten van de aanpak tot nu toe in beeld te brengen (Verzuimaanpak en zorg op VO en MBO, de plusscholen, School2Care, Lokale trajectbegeleiding en Wonen-Leren-Werken binnen de periode 2008-2012) en vooruit gekeken (ex-ante analyse) naar de verwachte baten van de voorgenomen maatregelen. Alle effecten zijn doorgerekend in euro's.

- c. Uit de MKBA blijkt dat het maatregelenpakket dat Amsterdam in de afgelopen jaren heeft ingezet in het kader van 'Aanval op de Uitval' een positief maatschappelijke rendement heeft. De afname in het aantal schooluitvallers leidt (op termijn) tot ruim 2.000 extra startkwalificaties en 6.700 extra onderwijsjaren. De maatschappelijke kosten-batenverhouding is 2,7. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro ongeveer 2,70 euro oplevert aan baten. Het rendement van de investering is 12 procent. Het zijn in de eerste plaats de betrokken jongeren zelf die hiervan profiteren. Zij hebben (op termijn) een hoger inkomen en een verbeterde kwaliteit van leven. De gemeente heeft minder kosten voor uitkeringen en zorg. Hier staan de kosten van de aanpak tegenover. Hierbij wordt opgemerkt dat het korte termijn saldo voor de gemeente wel negatief is. De kosten van investeren in onderwijs en jongeren gaan ver voor de baten uit.

School2Care. In de afgelopen jaren maakten zo'n 40 leerlingen per jaar gebruik van School2Care. Uit het jaarverslag, de evaluatie en effectonderzoek van vergelijkbare voorzieningen, blijkt dat het uitvalpercentage teruggebracht wordt naar circa 45 procent, terwijl dit in het nulalternatief rond de 90 procent ligt. De aanpak van School2care richt zich op een hele zware doelgroep van jongeren die niet of nauwelijks meer naar school gaan. Aan deze intensieve aanpak zijn hoge kosten verbonden (gerekend met €50.000 per traject). Daartegenover staat dat de aanpak effectief is en nog hogere zorgkosten weet te voorkomen. Voor veel jongeren is het alternatief namelijk dat zij worden opgenomen in de gesloten jeugdzorg. De MKBA heeft dan ook een positieve financiële kosten-baten verhouding van 1,1. De ex-post analyse van School2Care liet een uitvalreductie zien van 50 procent. De ambitie voor 2014 is lager geformuleerd, namelijk 35 procent. Uit de analyse blijkt dat dit het break-even punt van School2Care is. Dat wil zeggen: bij 35 procent daling van de uitval bij de doelgroep, zijn de kosten en baten in evenwicht.

De grootste batenposten van het verminderen van schooluitval liggen in voorkomen kosten op de terreinen zorg, welzijn, jeugd- en opvoedhulp en armoedevervoorzieningen. Met andere woorden: door schooluitval te voorkomen, kan maatschappelijke uitval worden voorkomen en de daarbij behorende maatschappelijke kosten. De analyse laat zien dat de baten het hoogst zijn indien vroegtijdig wordt geïntervenieerd op de groepen met de grootste kans op maatschappelijke uitval (de zogenoemde 'overbelaste' jongeren in het VMBO en MBO 1-2). School2Care is één van de meer rendabele investeringen: zij richten zich in een vroeg stadium op een groep met een hoog risico en weten daarbij een hoge effectiviteit te bereiken.

Onderzoek 2.

Promotieonderzoek: deelonderzoek 1

- a. Pronk, S., Mulder, E. A., Van den Berg, G., Stams, G. J. J. M., Popma, A., & Kuiper, C. (2020b). Differences between adolescents who do and do not successfully complete their program within a non-residential alternative education facility. *Children and Youth Services Review*, 109. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104735>
- b. Een retrospectief longitudinaal onderzoek naar de voorspellers van (niet-)succesvolle uitstroom uit School2Care. Er werd onderzocht voor welke jongeren een niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening zoals School2Care bijdraagt aan de preventie van schooluitval en plaatsing in een meer restrictieve (residentiele) voorziening. Er vond gestructureerd dossieronderzoek plaats naar de dossiers van jongeren die vanaf augustus 2014 tot augustus 2017 instroomden bij School2Care (n=144). Van deze 144 jongeren werden 114 dossiers geïncludeerd in de studie. De jongeren waren tussen de 12 en 18 jaar oud. Dossiers werden middels een gestructureerd scoringsprotocol gecodeerd. Verschillende variabelen werden gecodeerd (waaronder verschillende demografische kenmerken, aantal meegemaakte ACE's en IQ-score). Er is sprake van succesvolle uitstroom wanneer een jongere bij uitstroom van School2Care een positieve dagbesteding heeft en woont in een gezinsetting.
- c. In het onderzoek worden verschillende kenmerken van jongeren die succesvol of niet-succesvol uitstromen bij School2Care met elkaar vergeleken. De onderzoeksvraag is: welke eigenschappen van adolescenten en hun omgeving voorspellen (niet-)succesvolle uitstroom van een niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening? Van de 114 jongeren was er bij 79 jongeren (69%) sprake van een succesvolle uitstroom, bij 35 jongeren (31%) is er sprake van een niet-succesvolle uitstroom. Belangrijke voorspellers waren: leeftijd, leefsituatie en het hebben van een disruptieve gedragsstoornis. Adolescenten die op het moment van aanmelding jonger waren, uit éénoudergezinnen kwamen of adolescenten waarbij sprake was van een disruptieve gedragsstoornis (ODD of DBD-niet anderszins omschreven) stroomden minder vaak succesvol uit dan adolescenten waarbij geen sprake was van deze kenmerken.
- d. Het onderzoek laat zien dat adolescenten met diverse problematiek succesvol kunnen uitstromen uit een intensief onderwijs-zorgprogramma zoals School2Care. Hoewel meer onderzoek nodig is laat het onderzoek zien dat voor

jongere adolescenten, jongeren uit éénoudergezinnen en jongeren met een disruptieve gedragsstoornis meer aandacht nodig is, omdat zij waarschijnlijk meer ondersteuning nodig hebben om succesvol te kunnen uitstromen.

Onderzoek 3.

Promotieonderzoek: deelonderzoek 2

- a. Pronk, S., Van den Berg, G., Kuiper, C., Popma, A., Stams, G. J. J. M., & Mulder E. A. (2022b). Differences between adolescents referred to secure residential youth care and non-residential educational facilities. *Journal of Social Work*, 22(3), 779–803. <https://doi.org/10.1177/14680173211009712>
- b. Een cross-sectioneel onderzoek naar de verschillen tussen jongeren die werden geplaatst bij een niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening (School2Care) en jongeren met een plaatsing in een gesloten residentiële setting. Door een beschrijving en vergelijking te maken van de kenmerken van jongeren in de gesloten residentiële zorg en in de niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorzieningen wordt getracht meer te leren over de toewijzingsprocessen voor beide settings en wordt input verkregen die gebruikt kan worden om plaatsing in de gesloten jeugdzorg te voorkomen. In het onderzoek worden verschillen vergeleken tussen jongeren in de gesloten jeugdzorg en jongeren in een niet-residentiele onderwijs-zorgvoorziening. Hierbij wordt gekeken naar kenmerken die voorkomen bij jongeren in beide settings: internaliserende en externaliserende problematiek; gezinsproblematiek; ernst van de problematiek en behoeften. De jongeren stroomden tussen september 2016 en december 2018 in bij één van beide settings. In het onderzoek wordt gebruikt gemaakt van vragenlijstonderzoek en registratiesystemen van de school. Er werd onderzoek uitgevoerd bij 351 jongeren tussen de 12 en 18 jaar oud. De gestandaardiseerde vragenlijsten werden ingevuld door jongeren, ouders/ verzorgers en betrokken medewerkers. Er werd gebruik gemaakt van de BPM (gedragsproblematiek), FFQ (gezinsfunctioneren), PSQ (opvoedstress) en de STEP (risicotaxatie).
- c. Het onderzoek laat zien dat er bij de jongeren in beide settings sprake was van ernstige (individuele en contextuele) problematiek. Er werden verschillen gevonden voor de variabelen noodsituaties waarin binnen 24 behoefte is aan zorg, problemen in het dagelijks functioneren op alle levensdomeinen of eerdere uithuisplaatsingen. In deze gevallen werden jongeren verwezen naar een gesloten residentiele setting. Deze drie factoren zijn mogelijke risicofactoren voor een gesloten residentiele plaatsing voor adolescenten met complexe behoeften. Hierbij wordt in het onderzoek opgemerkt dat noodsituaties ook het gevolg kunnen zijn van het niet (tijdig) beschikbaar zijn van passende ondersteuning in een niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening.
- d. De resultaten uit het onderzoek laten zien dat adolescenten die worden verwezen naar de gesloten jeugdzorg of een niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening op veel factoren niet verschillen van elkaar. Dit is een indicatie dat niet-residentiele onderwijs-zorgvoorzieningen voor deze jongeren een goed alternatief zouden kunnen zijn. De onderzoeksresultaten zijn ook bruikbaar voor de preventie van gesloten residentiele plaatsingen, omdat gebleken is dat noodsituaties, problemen in functioneren op alle levensdomeinen en eerdere uithuisplaatsingen risicofactoren zijn voor een gesloten plaatsing. Dit kan duiden op een gebrek aan voldoende ondersteuning volgens de 'risk-need-responsivity-principes' in een eerder stadium. Dynamische risicofactoren moeten daarmee een belangrijk (behandel)doel zijn wanneer sprake is van niet-residentiele ondersteuning.

Onderzoek 4.

Promotieonderzoek: deelonderzoek 3

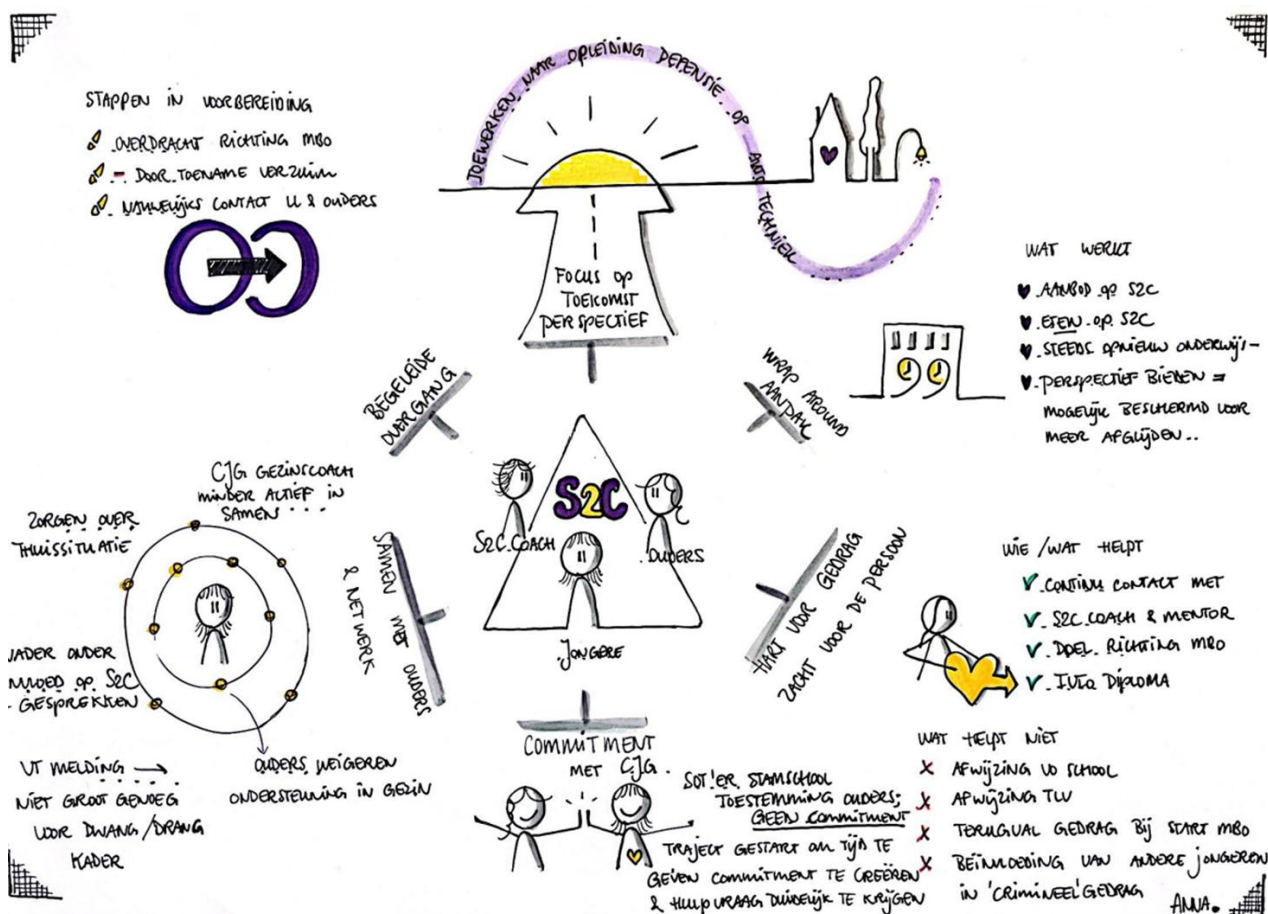
- a. Pronk, S., van den Berg, G., Mulder, E.A., Kuiper, C., Stams, G.J.J.M., & Popma, A. (2022c). The development of adolescents in a non-residential alternative educational facility, including the prevention of secure residential placement. *Children and youth Services Review*, 145. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106809>
- b. In het longitudinale onderzoek wordt de ontwikkeling van 74 jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar gevolgd die zijn geplaatst bij School2Care (niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening). De ontwikkeling van jongeren wordt gevolgd tot zes maanden na uitstroom bij School2Care. In het onderzoek wordt gekeken naar: internaliserende en externaliserende gedragsproblematiek, emotieregulatiestrategieën, empowerment, toekomstperspectief, gezinsfunctioneren en opvoedstress. Tevens wordt onderzocht of de ontwikkeling van jongeren en gezinnen een relatie heeft met een plaatsing in de gesloten jeugdzorg van de jongeren. Verder wordt onderzocht of er een relatie bestaat tussen behandelmotivatie, werkrelatie, programma-integriteit en plaatsing in de gesloten jeugdzorg. Het onderzoek vond plaats tussen september 2016 en december 2018. Op drie momenten werden gegevens verzameld bij jongeren en/of ouders en medewerkers. Voor het onderzoek werd gebruikt gemaakt van gestandaardiseerde vragenlijsten. Er werd gebruik gemaakt van de BPM (gedragsproblematiek), FEEL (emotieregulatie), EMPO (empowerment), FTPQ (toekomstperspectief), FFQ (gezinsfunctioneren), PSQ (opvoedstress), ATMQ (behandelmotivatie), WAI-S (werkrelatie) en PICS (programma-integriteit).
- c. Het onderzoek laat zien dat zes maanden na de plaatsing bij de niet-residentiele intensieve onderwijs-zorgvoorziening 70% van de jongeren niet is geplaatst in een instelling voor gesloten jeugdzorg. Verder waren bij de jongere positieve veranderingen te zien in de adaptieve emotieregulatiestrategieën, gevoelens van

empowerment en door ouders gerapporteerde externaliserende gedragsproblematiek. Er werden geen veranderingen gevonden in de toekomstperspectieven van jongeren, het gezinsfunctioneren en opvoedstress. Er werden drie voorspellers voor plaatsing in de gesloten jeugdzorg gevonden. Ten eerste verschillen in gezinsfunctioneren. Dit verbeterde minder sterk voor de jongeren die geplaatst waren in de gesloten jeugdzorg. De tweede voorspeller is behandelmotivatie. Het verschil werd gevonden in de nameting, op dit meetmoment was de behandelmotivatie groter voor jongeren die geplaatst waren in de gesloten jeugdzorg. Tenslotte de door docenten gerapporteerde werkrelaties, deze was van slechtere kwaliteit bij de jongeren die geplaatst waren in de gesloten jeugdzorg.

- d. De resultaten uit het onderzoek geven voorlopig bewijs dat een niet-residentiele intensieve onderwijszorgvoorziening zoals School2Care mogelijk bij kan dragen aan positieve uitkomsten voor jongeren en daarmee mogelijk bij kan dragen aan het voorkomen van een plaatsing in de gesloten jeugdzorg. Aangeraden wordt vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, omdat er in het huidige onderzoek geen sprake was van een controlegroep waardoor mogelijke alternatieve verklaringen de uitkomsten verklaren. Er kan in vervolgonderzoek bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van een (quasi-)experimenteel onderzoeksdesign.

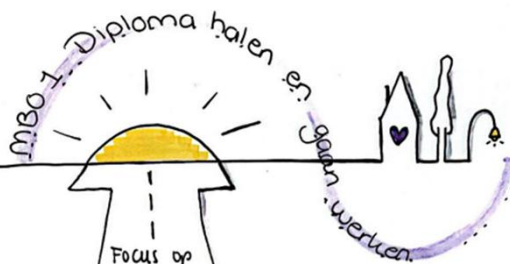
5. Praktijkvoorbeeld

De School2Care interventie richt zich op jongeren van 12 tot en met 17 jaar, hun ouder(s)/opvoeders, en hun nabije omgeving. De typische School2Care jongere ervaart meervoudige problematiek waaronder angst, agressie, justitiële contacten, en suïcidale gedachten wat leidt tot een gebrek aan positieve maatschappelijke participatie. Denk hierbij aan schooluitval, sociale exclusie, afzondering van de maatschappij, en dreigende residentiële plaatsing of jeugddetentie. Deze jongeren zien gemiddeld 5 verschillende scholen voor ze bij School2Care terecht komen, wat in sommige gevallen oploopt tot maar liefst 13 scholen voorafgaand aan hun School2Care plaatsing. Het gaat om leerlingen die veel te maken hebben gehad met afwijzingen en negatieve ervaringen met het onderwijs en alles wat daarbij komt kijken. Zo hebben ze vaak langere tijd thuisgezet, omdat reguliere scholen het niet aandurven ze te plaatsen. Ook hun thuissituatie is complex met een kenmerkend gebrek aan opvoedvaardigheden en/of overbelasting van de opvoeders. School2Care jongeren komen veelal uit eenoudergezinnen waar regelmatig een component van intergenerationele trauma's bijdraagt aan de probleemsituatie. Kenmerkend voor de problematiek van School2Care jongeren is dat er sprake is van een impasse in het onderwijs en het hulpverleningscircuit. Er zijn verschillende interventies binnen de reguliere leerlingenzorg en specialistische jeugdzorg ingezet, maar deze hebben niet tot de gewenste verbetering geleid. Hieronder staan twee visualisaties van praktijkvoorbeelden zoals ingevuld door de coach in samenwerking met de leerlingen. Deze voorbeelden geven een overzicht van de doelen en wensen van de leerling, de inzichten van de coach, en alle betrokken aspecten van School2Care.

STAPPEN IN VOORBEREIDING

- Interne stage keuzen
- IVIO: toetsen (succes-ervaringen op doen)
- Bijbaan zoeken

WAT WERKT

- ✓.Aangepast rooster
- ✓.Interne stage
- ✓.perspectief bieden
- ✓.Verlengde residentiele plaatsing voorkomen

BEGELEIJE
DUUR GAANG

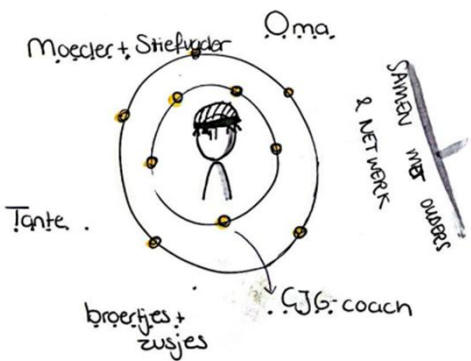
Wegp Around
ANNA

THAT VOOR GELEGG
ZACHT VOOR DE PERSOON

WIE /WAT HELPT

- ✓.Korte lijnen met systeem
- ✓.Oma. biedt rust
- ✓.CJG coach al lang betrokken
- ✓.T.: "Julie luisteren naar wat ik belangrijk vind"
- ✓.inzetten van collega's waar T. een band mee heeft.

ANNA

6. Aangehaalde literatuur

- Assema, A.J.L., van, (2012). *Een veranderingsstudie gericht op de werkzaamheid van School2Care*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Baat, M. de, (2009). *Beschermende en risicofactoren bij schoolverzuim*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Baat, M. de., Messing, C. & Prins, D. (2014). *Wat werkt bij schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Baenen, R.S., Stephens, M.A.P., Glenwick, D.S. (1986). Outcome in psychoeducational day school programs: a review. *American Journal of Orthopsychiatrie*, 56 (2), 263-70.
- Balkema, A. (2014). *Van School2Care naar het ROCvA: het overdrachtstraject en de behoeften van de ROCvA mentoren*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Bartelink, C. (2011). *Motiverende gespreksvoering*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Bartelink, C. & Verheijden, E. (2015). *Wat werkt bij het versterken van sociale netwerken van gezinnen?* Utrecht: Nederlands jeugdinstituut.
- Bekken, F.F., Helm, G.H.P. van der, & Stams, G.J.J.M. (2015). *Onderzoeksrapport leef- en leerklimaat School2Care*. Leiden: Hogeschool Leiden.
- Bekken, F.F., Pronk, S.M., Helm, G.H.P. van der, & Stams, G.J.J.M. (2015). *Onderzoeksrapport leef- en leerklimaat School2Care. Supplement 2^e meting*. Leiden: Hogeschool Leiden.
- Blok, H., Fukink, R. G., Gebhardt, E. C., & Leseman, P. P. M. (2005). The relevance of delivery mode and other programme characteristics for the effectiveness of early childhood intervention. *International Journal of Behavioral Development*, 29 (1), 35-47.
- Blom, M., Oudhof, J., Bijl, R.V., & Bakker, B.F.M. (2005). *Verdacht van criminaliteit: allochtonen en autochtonen nader bekeken*. Den Haag: CBS en WODC.
- Bokdam, J., Visser, S. de, Bouma, S. & Engelen, M. (2010). *Probleemanalyse niet-participatie jongeren. Een overzicht uit de literatuur*. Zoetermeer: Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22, 723-742.
- Bussemaker, J. (2014). *Nieuwe cijfers over terugdringen voortijdig schoolverlaten, Kamerbrief*.
- Clough, R., Bullock R., & Ward, A. (2006). *What works in residential child care: A review of research evidence and the practical considerations*, London: National Children's Bureau.
- Dorwick, P. W., & Crespo, N. (2005). School failure. In Gullotta, T.P., & Adams, G.R. (Eds.). *Handbook of adolescent behavioral problems: Evidence-based approaches to prevention and treatment*. Springer Science + Business Media, New York (2005), 589-610.
- Eimers, M.M.V.T., & Bekhuis, H. (2006). *Vroeg is nog niet voortijdig: naar een nieuwe beleidstheorie van het voortijdig schoolverlaten*. Nijmegen: Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt.
- Forsman, H., & Vinnerljung, B. (2012). Interventions aiming to improve school achievements of children in out-of-home care: A scoping review. *Children and Youth Services Review*, 34, 1084–1091.
- Goei, S.L., & Kleijnen, R. (2009). *Eindrapportage. Literatuurstudie Onderwijsraad 'Omgang met zorgleerlingen met gedragsproblemen'*. Zwolle: Christelijke Hogeschool Windesheim.
- Goense, P., Pronk, S., Boendermaker, L., Bakker, R., Ruitenbergh, I. & Bertling, L. (2015). *Leren op de Werkvloer. Organisatie en inhoud van leren op de werkvloer*. Hogeschool van Amsterdam i.s.m. Uitgeverij Eburon Delft.
- Haarst, T., van, (2013). *Samenhang tussen de verandering in het gedrag en vaardigheden van de leerling en de kwaliteit van de werkrelatie tussen coach en leerling bij School2Care*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
- Helm, G.H.P. van der, Beunk, L., Stams G.J.J.M & Laan, P. van der, (2014). The relationship between detention length, living Group climate, coping and treatment motivation among juvenile delinquents in a youth correctional facility. *The Prison Journal*, 94 (2), 260-275.
- Herweijer, L.J. (2008). *Gestruikeld voor de start. De school verlaten zonder startkwalificatie*. Den Haag: SCP.
- Hill, N.E. & Tyson, D.F. (2009). Parental Involvement in Middle School: A Meta-Analytic Assessment of the Strategies that Promote Achievement. *Developmental Psychology*, 45, 740-763.
- Holter, N. (2008). *Oorzaken van voortijdig schoolverlaten*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.

- Ince, D. (2013). *Wat werkt in opvoedondersteuning?* Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.
- Ince, D., Yperen, T. van., Valkestijn, M., (2013). *Top tien positieve ontwikkeling jeugd. Beschermende factoren in opvoeden en opgroeien.* Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.
- Junger-Tas, J. (2002). *Preventie van antisociaal gedrag in het onderwijs.* Den Haag: Ministerie van Justitie.
- Kant, H. (2016). *Ervaringen met School2Care als onderwijszorgarrangement.* Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- Kearney, C. A. (2008). School absenteeism and school refusal behavior in youth: A contemporary review. *Clinical Psychology Review*, 28, 451-471.
- Koops, W. (2001). *Agressieve ontwikkelingspsychologie.* Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Laan, A.M. van der & Blom, M. (2006). *Jeugddelinquentie: risico's en bescherming. Bevindingen uit de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005.* Meppel/Den Haag, Boom Juridische uitgevers/Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.
- Lange, M. de., Matthys, W., Foolen, N., Addink, A., Oudhof, M. en Vermeij, K., (2014). *Richtlijn ernstige gedragsproblemen.* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Lange, M. de, Addink, A., Haspels, M., & Geurts, E. (2015). *Richtlijn Residentiële jeugdhulp voor jeugdhulp en jeugdbescherming.* Utrecht: Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk, Nederlands Instituut van Psychologen, Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen.
- Leseman, P., Otter, M., Blok, H., & Deckers, P. (1998). Effecten van voor- en vroegschoolse educatieve centrumprogramma's: Een meta-analyse van studies gepubliceerd tussen 1985 en 1996. *Nederlands Tijdschrift voor Opvoeding, Vorming en Onderwijs*, 14 (3), 134-154.
- Leseman, P. (2002). *Onderzoek in de voor- en vroegschoolse periode: trends en nieuwe vragen.* Den Haag: NWO/PROO.
- Lever, N., Sander, M.A., Lombardo, S., Randall, C., Axelrod, J., Rubenstein, M., Weist, M.D. (2004). A dropout prevention program for high risk inner-city youth. *Behaviour modification*, 28, 513-527.
- Lubbe, M., & Larsen, V. (2014). *MKBA Onderwijs en Jeugdwerkloosheid. Wat levert investeren op, terugkijkend (2008-2012) en vooruit (2014)?* Amsterdam: LPBL.
- Martin, P.Y. & Jackson, S. (2002). Educational success for children in public care: advice from a group of high achievers. *Child and Family Social Work*, 7, 121-130.
- Maughan, B., & Rutter, M. (2001). Antisocial children grown up. In J. Hill & B. Maughan (Eds.), *Conduct disorders in childhood and adolescence (pp. 507-552).* Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Mey, W. de, Messiaen, V., van Hulle, V., Merlevede, E., & Winters, S. (2005). *Samen sterker Terug Op Pad: Een vroege interventie voor jonge kinderen met gedragsproblemen.* Amsterdam: Uitgeverij SWP.
- Milligan, I., & Stevens, I. (2006). Balancing rights and risk. The impact of health and safety regulations on the lives of children in residential care. *Journal of Social Work*, 6(3), 239-254.
- Ministerie van OCW (2023). *Voortijdig schoolverlaten.* Geraadpleegd op 24 oktober 2023, van <https://www.ocwincijfers.nl/themas/voortijdig-schoolverlaten>
- Nas, C. N., Brugman, D., Koops, W. (2006). The effects of the equip intervention program on moral development, cognitive distortions and social skills in juvenile delinquents. *Kind en Adolescent*, 27, 112-127.
- Newman, T. (2002). *Promoting resilience: a review of effective strategies for child care services.* Exeter: Centre for Evidence Based Social Services, University of Exeter.
- Pameijer, N. en Beukering, T. van. (2009). *Handelings gerichte diagnostiek: een praktijkmodel voor diagnostiek en advisering bij onderwijsproblemen.* Leuven: Acco.
- Pijpers, F. (2010). *Wat beïnvloedt het risico op voortijdig schoolverlaten? Een multivariate analyse.* CBS.
- Ploeg, J.D., van der, (2011). *Gedragsproblemen; ontwikkelingen en risico's.* Rotterdam Lemniscaat.
- Pronk, S., Kuiper, C., Smit, D., Stams, G.J.J.M., Popma, A., Mulder, E., & Van den Berg, G. (2020a). A meta-analysis on the outcomes of adolescents at risk for school drop-out attending non-residential alternative educational facilities. *Preventing School Failure, Alternative Education for Children and Youth*, 64, 162-171. <https://doi.org/10.1080/1045988X.2019.1710099>
- Pronk, S., Mulder, E.A., Van den Berg, G., Stams, G.J.J.M., Popma, A., & Kuiper, C. (2020b). Differences between adolescents who do and do not successfully complete their program within a non-residential alternative educational facility. *Children and Youth Services Review*, 109. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104735>
- Pronk, S., Mulder, E.A., Paulusma, H.J., Van den Berg, G., Stams, G.J.J.M., & Kuiper, C. (2022a). *The beautiful risk of a school*

that cares: facilitators and barriers of a school for alternative education. Published manuscript University of Amsterdam.

- Pronk, S. & Roosenboom, L. (2023). *Methodiekhandleiding School2Care versie 4.0*. Rotterdam: iHUB.
- Pronk, S., Van den Berg, G., Kuiper, C., Popma, A., Stams, G.J.J.M., & Mulder E.A. (2022b). Differences between adolescents referred to secure residential youth care and non-residential educational facilities. *Journal of Social Work*, 22(3), 779-803. <https://doi.org/10.1177/14680173211009712>
- Pronk, S., Van den Berg, G., Mulder, E.A., Kuiper, C., Stams, G.J.J.M., Popma, A. (2022c). *The development of adolescents in a non-residential alternative educational facility, including the prevention of secure residential placement*. *Children and Youth Services Review*, 145. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.106809>
- Ramey, C. T., & Ramey, S. L. (1998). Early intervention and early experience. *American Psychologist*, 53, 109–120.
- Rutter M., Tizard J., Whitmore K. (1970). *Education, health and behaviour*. London: Longmans.
- Sanders, J., & Sanders, R.C. (1998). Anti-dropout interventions. *Education Digest*, 64, 33-35.
- Schaafsma, K., & Dijk, B. van. (2012). *Bijspijkeren. Samenvattende evaluatie School2Care*. Amsterdam: DSP-groep.
- Sleeboom, I., Hermanns, J., Buysse, W. & Hilhorts, N. (2009). *Back to school. Thuiszitters in de GGZ kinderen en Jeugd Rivierduinen*. Amsterdam: DSP-groep, Woerden: H&S Consult.
- Slot, N.W. & Spanjaard, H.J.M. (2009). *Competentievergroting in de residentiële jeugdzorg. Hulpverlening voor kinderen en jongeren in tehuizen*. Baarn: Uitgeverij Intro.
- Spence, S.H., (2003). Social skills training with children and young people: theory, evidence and practice. *Child and Adolescent Mental Health*, 8, 84-96.
- Traag, T., & Velden, R.K.W. van der, (2007). Voortijdig schoolverlaten in het vmbo. De rol van individuele kenmerken, gezinsfactoren en de school. *Sociaaleconomische trends*, 2, 16-22.
- Valenkamp, M. (2011). *Inperken voorkomen Individuele proactieve agressiehanteringsmethode (IPAM) in de (dag)klinische kinderpsychiatrie en jeugdzorg: verantwoording en evaluatie* (proefschrift). Rotterdam: Erasmus Universiteit.
- Veerman, J. (2016). *De weg naar een betere toekomst. Hoe gaat het met jongeren na School2Care?*. Amsterdam: Hogeschool van Amsterdam.
- WRR (2009). *Vertrouwen in de school. Over de uitval van 'overbelaste' jongeren, WRR-rapport nr. 83*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Yperen, T. van (2009). *Betere ketens*. In D. Graas, T. Liefwaard, C. Scheungel, W. Slot, & H. Stegge (red.), *de Wet op de jeugdzorg in de dagelijkse praktijk*, Houten: Bohn, 91-110.
- Yperen, T. van (red.) (2010). *55 vragen over effectiviteit*. Antwoorden voor de Jeugdzorg. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Yperen, T.A. van, Booy, Y. & Veldt, M.C. van der, (2003). *Vraaggerichte hulp, motivatie en effectiviteit jeugdzorg*. Utrecht: NIZW Jeugd.
- Yperen, T.A. van, Steege, M. van der, Addink, A., & Boendermaker, L. (2010). *Algemeen en specifiek werkzame factoren in de jeugdzorg: stand van de discussie (revisie)*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.